

Guy Millière, Gateston Institute: Francie, Země v troskách

- CZ24 News | 25. dubna 2023

FRANCIE: Paříž, Francie. 23. března 2023, 20 hodin. Proběhla [demonstrace](#). A jak je už nyní obvyklé, po demonstraci následovaly [nepokoje](#), které se přehnaly centrem a poté se rozšířily i do dalších měst. Hořela auta, výlohy byly rozmlácené, [popelnice](#) zapálené. Před dvěma týdny začala stávka popelářů. Téměř [deset tisíc tun](#) odpadků nakupených na chodnících úplně blokuje některé ulice. [Přemnožené krysy](#) ohrožují veřejné zdraví. [Ropné rafinerie](#) jsou uzavřeny a čerpací stanice vyschly. Další demonstrace se konaly 28. března - a to znamenalo zase [další nepokoje](#).

Francie je už zase na pokraji chaosu.

Předmětem nespokojenosti je přijetí zákona [reformujícího důchodový systém](#) minimálním způsobem: zákonný věk odchodu do důchodu ve Francii je od roku 2010 [stanoven na 62 let](#) a nový zákon zvyšuje věk odchodu do důchodu o dva roky na 64 let.

Jakmile vláda zákon předložila, tak všechny odbory vyzvaly pracující ke [stávce](#). Philippe Martinez, generální tajemník Všeobecné konfederace práce (*Confédération Générale du Travail*, CGT), odborového svazu s [komunistickými kořeny](#), uvedl, že kompromis s vládou "[není možný](#)". Představitelé levicového odborového svazu železničářů [slíbili](#), že srazí francouzskou ekonomiku na kolena. Jean-Luc Mélenchon, vůdce strany *La France insoumise* (Nepoddaná Francie), hlavní levicové strany ve Francii, [řekl](#) svým stoupencům: "Vyřadte z provozu všechno, co se dá." Členové pravicového Národního sdružení (*Rassemblement National*) s ním v podstatě souhlasili: před rokem sami [prosazovali](#), aby byl věk odchodu do důchodu stanoven na 60 let.

Ani členové vlády ani ekonomové se v televizi neodvažují říci pravdu: Francouzský důchodový systém je na pokraji [kolapsu](#). Právě přijatá reforma k jeho záchraně stačit nebude, jen mu umožní ještě nějakou dobu fungovat.

Tento systém [vytvořený v roce 1945](#) je v podstatě systémem [přerozdělování](#): Povinné odvody srážené z platů dnešních zaměstnanců slouží k výplatě důchodů dnešních důchodců. Dnešní zaměstnanci se spoléhají na budoucí příspěvky, které se budou srážet z platů lidí zaměstnaných v době jejich odchodu do důchodu. Při vzniku tohoto důchodového systému se zdálo, že to bude fungovat: tehdy byl poměr pět zaměstnanců na jednoho důchodce. A očekávaná délka života ve Francii byla v té době [65 let](#) (68 let pro ženy, 63 let pro muže). Důchodový věk byl tehdy stanoven na [60 let](#). V průměru musely být v té době důchody vypláceny pouze pět let.

Pokud se však poměr zaměstnanců na jednoho důchodce sníží a zároveň se prodlouží délka života, tak příspěvky, které jsou potřeba vybrat od současných zaměstnanců, vyskočí do neúnosných částek. Po poválečném *baby boomu* [klesl](#) počet narozených dětí na jednu ženu a [snížil se](#) i poměr zaměstnanců na jednoho důchodce - dnes ve Francii připadá na jednoho důchodce jen [1,7 zaměstnanec](#). Očekávaná délka života se ve Francii přitom zvýšila na [téměř 82,5 roku](#) (85,3 pro ženy, 79,4 pro muže). V průměru musí být tedy důchody vypláceny déle než 20 let.

Systém [už léta krachuje](#), a sanování jeho krachu je stále dražší.

Francouzská vláda je v situaci, kdy prostě musí "něco udělat". Zvyšování daní za účelem částečného

vyrovnání deficitu důchodového systému je fakticky nemožné: Francie má již nyní jedno z [nejvyšších daňových zatížení](#) ve vyspělém světě (podíl daňových příjmů činí 45,4 % HDP) a v současnosti se také [hroutí](#) ekonomická konkurenceschopnost země. Francouzské veřejné výdaje jsou již nyní [nejvyšší ve vyspělém světě](#) a stále rostou. Zvýšení daní by znamenalo další škrcení daňových poplatníků a zadlužování země. Snížení veřejných výdajů by znamenalo škrtů ve výdajích na sociální zabezpečení, které představují [třetinu](#) veřejných výdajů. Přitom [velká část vyplácených dávek](#) jde na imigranty a neintegrovane obyvatelstvo žijící v ["no-go zónách"](#) a škrtů v této oblasti by znamenaly riziko ještě [násilnějších nepokojů](#).

Od roku 1970 hospodařily všechny francouzské vlády [každoročně v deficitu](#) a celkový dluh země dosáhl alarmující úrovně. Poměr francouzského dluhu k HDP dosáhl v prosinci 2019 [100 %](#). Nyní činí dluh [113,7 % HDP](#).

Francouzský důchodový systém není to jediné, co se hroutí. Země čelí [daleko hlubší krizi](#).

Francouzský systém zdravotního pojištění, rovněž založený na povinných příspěvcích odváděných z platů, je také v [hrozném stavu](#). Pokles poměru pracujících k počtu důchodců a prodlužování průměrné délky života i zde způsobují, že výdaje na veřejné zdravotnictví rostou rychleji než součet všech příspěvků. Francouzský systém zdravotního pojištění se potácí v [rostoucím deficitu](#). V roce 2000 vytvořila socialistická vláda [státní zdravotní fond](#), který ve Francii financuje "bezplatnou" lékařskou péči pro ilegální přistěhovalce – tato sociální vymoženost dále mohutně přispívá k [raketově stoupajícímu](#) deficitu francouzského státního zdravotnictví.

Ceny potravin mezitím v roce 2022 [vzrostly o 14,5 %](#). Životní úroveň Francouzů [klesá](#).

Tváří v tvář vlně kriminality prudce [rostou](#) obavy občanů o vlastní bezpečnost. Počet napadení se mezi lednem 2017 a lednem 2022 zvýšil o [33 %](#). Počet znásilnění dosáhl loni [alarmujícího čísla](#) – 84 500 – o 11 % více než v roce 2021.

Francouzská populace je podle průzkumů [nejpesimističtější](#) na světě. Průzkum zveřejněný v březnu 2021 [ukázal](#), že pouze 9 % Francouzů si myslí, že je šance, že se ekonomická situace ve Francii zlepší (například v Mexiku, kde je situace mnohem horší než ve Francii, si to o domácí ekonomice myslí 46 % lidí a v Indii 62 %).

Krise, kterou Francie prochází, je také [politická](#). V květnu 2017 byl prezidentem [zvolen](#) Emmanuel Macron – ne však proto, že by voliči byli nadšení z jeho politického programu, ale kvůli [odmítnutí](#) jeho protikandidátky, předsedkyně strany Národní sdružení Marine Le Pen, kterou Macron [označil](#) za ztělesnění fašismu a nebezpečnou extremistku. Macron vytvořil svou stranu *Renaissance* (Renesance, dříve *La République En Marche!* – Republiko vpřed!) tak, že kolem sebe [shromáždil](#) hlavní politické vůdce levicového i pravicového politického středu. Poté, co takto zničil centristické strany, které zemi vládly po desetiletí, volby snadno drtivě vyhrál.

Před rokem 2017 se Macron nechal slyšet, že dělníci v jedné továrně, která končila výrobu, jsou ["negramotní"](#) a mluvil o [rozdílu](#) mezi "úspěšnými a těmi, kteří nejsou nic". Dokonce i poté, co se stal prezidentem, projevoval pohrdání chudými: "Někteří mají obavy ze svých finančních problémů na konci měsíce," řekl, ale *on* se stará o problémy týkající se ["konce světa"](#). V listopadu 2018 byl konfrontován se vzpourou ["žlutých vest"](#) (*gilets jaunes*) z velké části motivovanou hněvem, který vůči němu mnoho Francouzů pociťovalo, a rostoucími cenami pohonných hmot. Jeho portréty byly [páleny](#) na ulicích a na mnoha místech visely Macronovy [figuríny](#) na šibenicích nebo byly na zemi pošlapány davem.

Macron na povstání reagoval tvrdými policejními represemi. Policisté házeli do davů [kuličkové](#)

[granáty](#) a stříleli zblízka do lidí [gumové projektily](#). Stovky demonstrantů byly [zraněny](#) a desítky [zmrzačených](#) demonstrantů měly trvalé následky kvůli ztrátě oka, ruky nebo nohy. Po tomto povstání, které trvalo celé měsíce, následovala dlouhá [stávka zaměstnanců veřejné dopravy](#) a samozřejmě další nekonečné pouliční nepokoje.

Klid nastal až v březnu 2020 s vypuknutím pandemie COVIDu-19 – kdy vláda nařídila mimořádně přísná pravidla [lockdownu](#). Francouzi byli nuceni zůstat ve svých domovech celé týdny a měli [povoleno](#) vycházet pouze na jednu hodinu denně, a maximálně do vzdálenosti jednoho kilometru od svého domova. Museli také mít u sebe doklad s uvedením své adresy a času, kdy opustili svoje bydliště, aby jej na požádání mohli předložit policii.

Když se objevily vakcíny, tak byla postupně obnovena svoboda pohybu, ale pouze pro očkované osoby, které pro vstup do obchodů, restaurací a úřadů museli mít při každé příležitosti u sebe [očkovací pas](#). Tato omezení byla [zrušena](#) jen několik týdnů před prezidentskými volbami.

V květnu 2022 byl Macron [znovu zvolen](#), protože voliči opět odmítli Marine Le Pen. Míra [volební účasti](#) byla však neobvykle nízká.

V parlamentních volbách, které následovaly po prezidentských volbách, získala strana vytvořená Macronem (nyní nazývaná [Renaissance](#)) pouze [těsnou většinu](#), což samozřejmě ztížilo přijímání zákonů.

Macron evidentně dospěl k názoru, že úprava důchodového systému je [nezbytnou nutností](#). Místo toho, aby se snažil o tom opozici přesvědčit, rozhodl se použít [Článek 49.3](#) francouzské ústavy, který umožňuje schválit zákon bez projednávání, a požádal parlament, aby hlasoval pro nebo proti vládě. Zákon o důchodu byl přijat s vědomím, že demonstrace a nepokoje budou zaručeně následovat.

Hněv, který byl umlčen lockdowny a policejními represemi před dvěma lety, se znovu vynořil. Průzkumy ukazují, že zákon o reformě důchodového systému [neschvaluje](#) 68 % Francouzů.

Macron reagoval stejně, jako když čelil povstání *žlutých vest*. 22. března 2023 [řekl](#), že ulice mu nebude diktovat jeho politický postup a znovu se uchýlil k [tvrdým policejním represím](#).

Zdá se, že se bojí, že pokud ustoupí a svou poslední reformu hodí přes palubu, tak bude extrémně politicky [oslaben](#). Další reformy během zbytku jeho prezidentského mandátu by potom byly nemyslitelné. Je tedy zřejmé, že nehodlá ustoupit. Zdá se také, že dobře chápe, že bez reformy, která by prodloužila věk odchodu do důchodu o dva roky, by se Francie mohla velice rychle dostat do [platební neschopnosti](#).

Macron se pravděpodobně také obává, že pokud se rozhodne rozpustit Národní shromáždění a vyhlásit nové parlamentní volby, tak [nezíská znovu většinu](#), která by mu dala víc prostoru pro jeho politické jednání. [Levicové](#) i [pravicové](#) strany politického středu jsou mrtvé. Ani Nepoddaná Francie Jeana-Luca Mélenchona ani *strana* Národní sdružení by nebyly schopny shromáždit dostatek hlasů, aby vytvořily alternativní většinu. Politický vývoj ve Francii se zkrátka zadřel.

Komentátoři s přístupem k Macronovi říkají, že Macron [doufá](#), že tvrdé zásahy policie budou dostačující k tomu, aby přiměli demonstranty se vzdát. Ale oni se v roce 2020 nevzdali. A dnes už zde nemáme žádnou pandemii, která by zavřela občany do jejich domovů.

Zdá se, že Francie [uvázla](#) na mrtvém bodě, a žádný pozitivní vývoj není na dohled.

Vincent Trémollet de Villers, komentátor deníku *Le Figaro*, 23. března [popsal](#) dnešní Francii jako “zemi v troskách” a dodal:

“Tato relativně mírná reforma inspirovaná neúprosnou demografickou analýzou uvrhla Francii do existenční krize, ve které je všechno najednou v rozkladu.... A na povrch se dere mnohem vážnější úzkost. Naše země je na smrt vystrašená ze svého úpadku.”

“Už jsme na dně?” [zeptal se](#) novinář Franz-Olivier Giesbert. “Ne, ještě ne.”

AUTOR: Guy Millière

[ZDROJ](#)

Překlad: Helena Kolínská, Libor Popovský